

Invasieve exoten

Dierenhulpverleners en exoten in de knel tussen wens en praktijk

André Donker, ambassadeur st Dierenlot

Invasieve exoten: zoogdieren

Amerikaanse nerts (*Neogale vison*)

Amerikaanse voseekhoorn (*Sciurus niger*)

Axishert (*Axis axis*)

Beverrat (*Myocastor coypus*)

Canadese bever (*Castor canadensis*)

Grijze eekhoorn (*Sciurus carolinensis*)

Indische mangoeste (*Herpestes javanicus*)

Muntjak (*Muntiacus reevesi*)

Muskusrat (*Ondatra zibethicus*)

Pallas' eekhoorn (*Callosciurus erythraeus*)

Rode neusbeer (*Nasua nasua*)

Siberische grondeekhoorn (*Tamias sibiricus*)

Sikahert (*Cervus nippon*)

Thaise eekhoorn (*Callosciurus finlaysonii*)

Wasbeer (*Procyon lotor*)

Wasbeerhond (*Nyctereutes procyonoides*)

Beeld: ©Wikimedia Commons/ Patrick Reijnders

Invasieve exoten: vogels

Heilige ibis (*Threskiornis aethiopicus*)

Huiskraai (*Corvus splendens*)

Kuifmaina (*Acridotheres cristatellus*)

Nijlgans (*Alopochen aegyptiacus*)

Roodbuikbuulbuul (*Pycnonotus cafer*)

Roodoorbuulbuul (*Pycnonotus jocosus*)

Rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*)

Treurmaina (*Acridotheres tristis*)

Beeld: ©Wikimedia Commons - Laitche

Kuifmaina

Invasieve exoten: reptielen en amfibieën

Afrikaanse klauwkikker

Amerikaanse stierkikker (Lithobates catesbeianus)

Gewone koningsslang (Lampropeltis getula en ondersoorten)

Lettersierschildpad (Trachemys scripta)

Beeld: ©Wikimedia Commons - M.
Lazzari
Roodwangschildpad

Beeld: ©James H. Harding
Geelwangschildpad

Beeld: ©Fabrice Ottburg
Geelbuikschildpad

Invasieve exoten: vissen

Amerikaanse zeebaars (Morone americana)

Amoergrondel (Percottus glenii)

Aziatische modderkruiper (Misgurnus anguillicaudatus)

Blauwband (Pseudorasbora parva)

Channa argus

Fundulus heteroclitus

Gambusia affinis

Gambusia holbrooki

Gestreepte koraalmeerval (Plotosus lineatus)

Noord-Aziatische modderkruiper (Misgurnus bipartitus)

Zonnebaars (Lepomis gibbosus)

Zwarte dwergmeerval (Ameiurus melas)

Beeld: ©Holger Krisp. (Wikimedia Commons, licentie: CC BY 3.0)

(Invasieve) exoten in de opvang vormen een complexe uitdaging, aangezien deze dieren wettelijk niet mogen worden vrijgelaten.

Dierenhulpverleners en gespecialiseerde opvangcentra lopen vast door:

- strenge regels
- hoge kosten
- gebrek aan structurele financiering

Regels en Opvang bij Invasieve Exoten

- **Opvangplicht:** Opvangcentra zijn niet verplicht om invasieve exoten op te nemen. Ze moeten wel een maatwerkvoorschrift hebben om dergelijke dieren te mogen houden.
- **Geen Terugkeer in Natuur:** Gevonden invasieve exoten mogen **nooit** worden vrijgelaten in de natuur. Ze moeten ofwel permanent in een geschikte opvang blijven, of worden ingeslapen.
- **Specialistische Opvang:** Locaties zoals Akka's Ganzenparadijs en Schildpaddenopvang zijn gespecialiseerd in de opvang van invasieve uitheemse dieren

Knelling in de Dierenhulpverlening

- De strenge regelgeving leidt tot morele dilemma's en fysieke nood binnen opvangcentra (zoals [Stichting DierenLot](#) meldt), omdat het "beter maken" van deze dieren vaak resulteert in een levenslange, kostbare opsluiting in plaats van terugkeer in de natuur.

Exoot versus invasieve exoot

- **Exoot:** Niet inheems, maar niet per se schadelijk
- **Invasieve exoot:** Niet inheems én schadelijk/woekerend
- **Opvang:** Invasieve exoten vereisen strikte isolatie en mogen vrijwel nooit meer in de vrije natuur terugkeren

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

Wat te doen bij een gevonden invasieve exoot?

- **Niet loslaten:** Houd het dier in een veilige omgeving.
- **Contact opnemen:** Neem contact op met een gespecialiseerd opvangcentrum of de provincie, aldus [RVO.nl](https://www.rvo.nl).
- **(niet) Melden:** via waarneming.nl of de 'snApp de exoot'-app.

Spreekbuis Wildopvang en Dierenambulances

- Dierenhulpverlening en invasieve exoten zitten knel tussen wet en wens - een praktische en ethische benadering

De Nijlgans in nood, zit knel tussen wetgeving en dierenwelzijn

- De nijlgans is al decennialang een ingeburgerde soort in Nederland en is desondanks bestempeld als invasieve exoot.
- Hierdoor mogen gewonde of hulpbehoevende dieren niet worden vrijgelaten na herstel, waardoor opvangcentra in een impasse raken.
- Dierenartsen weigeren gezonde dieren te euthanaseren, en opvangcentra beschikken niet over voldoende ruimte en middelen om nijlganzen levenslang te huisvesten.

DierenLot

#samenvoordieren

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

De feiten

- Er komen jaarlijks ongeveer 1300 nijlganzen in wildopvangcentra terecht (verwaarloosbaar tegen 30.000 jaarlijks afschot)
- 50% van de opgevangen nijlganzen red het niet
- 50% moet in de opvang blijven
- Gezonde dieren doden is geen taak van de opvang
- Kun je wilde dieren wel dierwaardig hun leven lang opvangen en verzorgen?
- Er mist bewijs dat deze soort invasief is en andere soorten doet verdwijnen

Gedoogconstructie

- Nijlganzen na herstel terug in de natuur (mag nog niet)(wel doen)
Opname creatief boekhouden “berm-eend of gans algemeen.
- Aanpassing van wet en regelgeving voor Nederland binnen de EU nodig
- Of oeps “ontsnapt”

De Lettersierschildpad in nood leidt tot capaciteitsproblemen

- Sinds de jaren '70 worden lettersierschildpadden massaal gedumpt in de natuur door eigenaren die zich verkijken op de lange levensduur en zorgen ruimte behoefte van deze dieren.
- Dit leidt tot ernstige problemen voor dierenwelzijn en biodiversiteit.
- Door klimaatverandering neemt het risico op voortplanting toe, wat kan resulteren in nog meer ecologische schade.

De feiten:

- Schildpaddenopvang Nederland groeit met circa 1000 schildpadden per jaar, maar de opvangcapaciteit is ontoereikend
- Schildpadden die worden gedumpt, lopen risico op hongerdood, parasitaire infecties en het leidt tot verstoring van de biodiversiteit
- De illegale handel in schildpadden neemt toe door het verbod op bepaalde soorten, zonder adequate handhaving. Hier zou de focus op moeten liggen
- De legale handel verschuift naar andere nog niet verboden (schildpad)soorten, die in de toekomst een probleem kunnen gaan vormen
- Er is nog geen huis- en hobbydierenlijst positieflijst voor reptielen

DierenLot

#samenvoordieren

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

Duurzame opvang en handhaving op illegale handel

- Een lange termijnoplossing voor de gedumpte schildpadden is de oprichting van een schildpaddenreservaat met voldoende capaciteit waar deze dieren permanent onder gecontroleerde omstandigheden kunnen leven.
- De locatie is inmiddels beschikbaar.
- Dit past binnen de Europese regels voor het beheer van invasieve soorten en draagt bij aan een diervriendelijke en duurzame oplossing.
- St. Dierenlot heeft een overbruggingskrediet van 1 miljoen verleend tot de overheid haar financiële verantwoording neemt.

DierenLot

#samenvoordieren

Landelijke Bijeenkomst Dierenhulpverlening – 18 april 2026

Conclusie en verzoek aan de Commissie: ontzorg de dierenhulpverleners

- De huidige wetgeving rond invasieve exoten belemmert de meer dan 10.000 dierenhulpverleners in Nederland
- Door initiatieven kan op ethische wijze omgegaan worden met hulpbehoevende exoten zonder nadelige effecten op de ecologie en zonder het exotenbeleid te schaden

- Het is goed om te weten dat ook wij van St Dierenlot actief lobbyen om aanpassing van een aantal exoten na opvang.
- Deze dieren komen al uit de natuur en zorgen niet voor schade door deze weer los te laten.
- Voor permanente huisvesting van invasieve exoten is meer en structureel geld nodig.
- Voor opvang en huisvesting van invasieve exoten is meer ruimte nodig
- Tot verandering van regels er zijn is creativiteit noodzakelijk.

Plenaire discussie

Dank voor jullie komst en aandacht

André Donker